

jeghens het kerckhof van Dudzeele, bewoont door Joannes Claeys, door welk geval den selven Joannes de Snijder sonder hulpe is komen te sterven in de gesejde adere ofte wa^eterganck, ingevolghede dese declaratie ben ik aenstondts naer dese plaetse gegaen, ick hebbe het lichaem uyt het waeter ghaelt en hebbe hetselve nauwkeurighlick geexamineerdt, hebbe daer niet voorder aen bevonden als dat de doodt waerschienelick gevolght was door den selven val en van het waeter in de gesejde adere ofte waeterganck. Ende mij verseeckert van de doodt van den gesejden Joannes de Snijder, en ick hebbe daeraf proces verbal gestiert aen den juge de paix en heb daervan den tegenwoordigen act opgesteld welcken bernardus van Arzeele en Isabella Kerckhof benevens mij onderteeckent hebben.

Gedaen in het huys der commune van Dudzeele, Dagh, Maendt en jaer als boven.

Isabella Kerckhof.
 signatura + bernardus van Arzeele illitterati
 (Narden kon niet schrijven en zette een kruisje)

* * * *

B r o n : Burgerlijke Stand Dudzele.
 10 pluviöse an V = 22 januari 1797.

& & & &
 & & & &
 & & &
 &

3. Heemkundige Wandeling in IJzendijke
 *****

We schreven 24 juli 1983. Op deze zondagnamiddag stak de Kring over naar het Zeeuwsvlaams stadje IJzendijke. Zowat een vijftigtal personen werden door het Bestuur opgewacht nabij Oostburg, aan de oude dijk van de voormalige Brugse Vaart. Onder de leiding van de heer Albert De Keyser, die voor de nodige historische achtergrondinformatie en feitenmateriaal zorgde,

werd eerst Waterlandkerkje bezocht. Onderweg werden reeds aan de deelnemers de restanten getoond van het Fort Sinte-Catherina, de vroegere ligging van het dorp St.-Catherina en van het Fort Sint-Philips.

In Waterlandkerkje werd onze aandacht gevestigd ~~op een~~ op een merkwaardige cilindervormige tiendenpaal, waarop vorraan 3 sleutels zijn gebeiteld (wapenschild van de St.-Pietersabdij van Gent) en achteraan de vermelding "SB" (St.-Baafsabdij van de Gent).

Na een en ander van toelichting betreffende het zaalkerkje uit 1674, kwamen we aan de hoofdbrok van deze heemkundige wandeling, nl. IJzendijke zelf.

Na een verfrissing in het stemmige "Hof van Koophandel" op het Marktpllein, gingen we samen met de heer Max Hendrikse van de Heemkundige Kring West-Zeeuws-Vlaanderen, op stap naar het in alle opzichten interessante streekmuseum.

Vermeldenswaard was hier in alle geval de Cadzandse boerenkamer anno 1850, naast zoveel andere dingen als daar waren: de trekpaardenafdeling (met alles wat er bij hoort zoals garelen, tuig en hoefijzers), de expositie van vlasprodukten en de meekrap.

In verband met dit laatste, loont het wel de moeite even hierbij stil te staan. Meekrap is een overlevende plant die reeds eeuwen geleden geteeld werd voor de wortels, die tot poeder werden verwerkt. Deze poeder, die een dieprode kleur heeft, werd gebruikt voor het verwen van laken. Het ontdekken van een zelfde kleurstof, maar dan via scheikundige weg uit anthra-ceen getrokken, rond 1868 door Duitse chemici, betekende dan ook de ondergang van de eens zo bloeiende meekrapcultuur, waaraan nog diverse werktuigen in dit streekmuseum herinneren. Wij vernoemen plantschoppen en meekrapspaden voor zien van een lang smal blad.

Op de eerste verdieping was de afdeling archeologie en heemkunde, met opgegraven voorwerpen uit de Romeinse tijd en

uit de Middeleeuwen. Hier liggen ook een reeks herinneringen aan de Salzburgers en hun emigratie naar Nederland in 1732. Deze Salzburgers werden naar daar aangetrokken om te helpen bij het opnieuw inpolderen van het overspoelde land. Vele van deze zout- en goudmijnwerkers bezweken echter aan de zogenaamde "Zeeuwse koorts". Nu nog is de Lutherse kerk in de Molenstraat van het nabijgelegen Groede een levendige herinnering aan deze emigranten.

Na het bezoek aan het streekmuseum ging het, wegens het regenweer, op een drafje naar de Nederlands-Hervormde Kerk, die in 1612 werd opgetrokken volgens een grondplan als een regelmatige achthoek. De vloer van de kerk is er zeer merkwaardig: want die ligt als het ware bezaaid met prachtige grafzerken met familiewapenschilden, zodat het in de kerk (gerestaureerd in 1949) een wandeling werd van de ene grafzerk naar de andere. Men kan niet nalaten zich hierbij de bedenking te maken dat het wenselijk wou zijn, deze inderdaad prachtig versierde grafzerken uit de vloer te verwijderen en ze tegen de muren aan te brengen om ze voor verdere aftakeling te beschermen.

Tenslotte werd deze uitstap afgerond met een wandeling rond de mooi aangelegde en voor het publiek opengestelde vestingen (meer bepaald het 17de eeuws ravelijn). Onderweg werd onze aandacht gevestigd op een beeldhouwwerk van pastoor Omer Gielliet uit Breskens, bij wie de Kring in augustus 82 te gast was. Wij ontmoetten ook de stellingmolen uit 1841.

Alles bij elkaar genomen mocht deze zomeruitstap naar IJzendijke als zeer geslaagd beschouwd worden. Vele van de Sint-Guthagoleden kwamen hier slechts (ten onrechte) voor de eerste keer. Maar ze zullen ongetwijfeld nog terugkeren en IJzendijke niet langer laten links liggen.

Dany Heyneman.

& & & & &

& & & &
& & &